

Selaheddin Eýýubydaky jöwheri birinji görən Nureddin Zeññidi

Category: Kitapcy, Nukdaýnazar, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Selaheddin Eýýubydaky jöwheri birinji görən Nureddin Zeññidi
SELAHEDDIN EÝÝUBYDAKY JÖWHERI BIRINJI GÖREN NUREDDIN ZEÑÑIDI

«TRT»-niň soňky taryhy teleserialynda goýberilen ýalňyşlyk
diýseň oýlandyryjy.

Serialda Selaheddin Eýýubynyň Nureddin Zeňñiniň ogly hökmünde görkezilmegi ullakan taryhy ýalňyşlyk boldy. Çünkü Zeňñi türk serkerdesi, Eýýubynyň asly bolsa kürt.

Bu barada Türkiýeden başga ýerde kän bir agzalybam durlanok. Gynansak-da, käbir alymlar we intelligensiýanyň wekilleri kejeňeklik bilen Eýýubyny türk edip görkezmäge synanyşýar.

Gürrüňimiziň dowamında biz munuň üstünde durup geçmekçi däl. Meseläni has içgin öwrenmek isleýänler hazır sag-salamat gezip ýören janly ensiklopediyamyz, şejere boýunça iň uly hünärmenimiz Müfid Üksel halypynyň ylmy işlerini okap bilerler.

Onuň türk ýa-da kürt bolmagynyň hiç bir jähtden manysy ýok. Kürtler üçin-ä bu hiçem mesele däl. Sebäbi kürtleriň hazırlarım çagalaryna iň köp goýýan ady Selaheddin, onuň yzyndanam Nureddin bolmagynda galýar.

DAVID NICOLLE

OŞKAY BÜYÜK KOMUTANLAR

SELÂHÎDDÎN EYYÜBÎ

kitapyurdur.com

kitapcy.ru

Kürtleriň nukdaýnazaryndan Selaheddine duýulýan ýakynlyk sebäpli hazır palestin konfliktine, belki-de, dünýä jemgyýetçiliginde iň köp gyzyklanmany we duýgudaşlygy kürt ildeşlerimiz bildirýär.

PKK-nyň we onuň töwereginiň bu gyzyklanmadan beter biynjalyk bolýandygyna şübhe ýok.

Sionistik akyl bilen strategiki taýdan şärikdeşligi bolan terrorçy toparyň nijeme ýyl bări kürtleriň kalbyndan goparyp zyňmaga çytraşýan ady Selaheddin Eýýubydyr. Muňa garamazdan kürtleriň Ierusalime bolan ýakynlygy barha artýar.

Elgaraz, bu ýalňyşlyk TRT-niň çeper fantaziýada goýberen ýalňyşlygyndan ybarat. Ýok, eger beýle dälem bolsa, onda,

köre-körlük bilen bu ýalňyşlygy dogry ýaly gördürmäge dyrjaşýan bolsa, gadyrdan senaristler biderek ýere azap çekmesin, PKK diýilýän pedersuhtylar muny edip bilmeli. Şol sanda, munuň bular ýalam erbet niýet bilen edilmändigine ynanýaryn, megerem, bu ýagdaý serialy dörediji toparyň gowy taryhçy maslahatçysynyň ýoklugyndan bolýar.

«*Kuddus fatihi Selaheddin Eýýuby*» taryhy teleserialy 2023-nji ýylyň 13-nji noýabrynda duşenbe günü «TRT» döwlet teleýaýlymynda efire berlip başlandy

• **Şum taryhy türkmen hökümdary we onuň kürt serkerdesi ýykmagy başardy: Ymameddin Zeñni we Şirkuh**

Ierusalim elden gidenden soñ Bagdat, Kair, Konýa hiç bir musulman paýtagty howpsuz däldi.

Musulmanlaryň bedibagt taryhy türkmen serkerdesi Ymameddin Zeññiniň Mosul atabegligine geçmegi bilen üýtgedi.

Bu türkmen serkerdesi yüzlerçe köşgünüň bardygyna garamazdan birinde-de bolanokdy, atyň üstünden düşenokdy.

Onuň iň uly maksady musulmanlary haçparazlara garşy birleşdirip, kyrk ýıldan agan haçparaz zulmuny soñlandırmakdy. Şol maksat bilen Urfany täzeden eýeledi we Antakyanyň üstüne ýörişleri gurnady.

Haçparazlar az wagta çeken aljyraňnylyjdan soñ derrew jemlenişdi we Rim papasy Ýewgeniden täze haçly ýörişini geçirmek üçin kömek sorady.

Papalyk bu çagyryşa oñyn jogap berip, sany 70 müñden geçýän täze goşuny Ymameddin Zeññini ýok etmek üçin sebite ýollady. Zeññini ýok etmek üçin herekete geçen uly haçparaz goşuny garaşmadyk duşmanyna duçar boldy.

Gylçarslanyň ogly Soltan Masut kakasynyň ýeñlen ýeri Eskişehirde haçparazlaryň üstüne döküldi we olardan kakasynyň aryny aldy.

Söweş tamamlananda äpet haçparaz sülsadından bary-ýogy baş müñe golaý urşuwy galypdy.

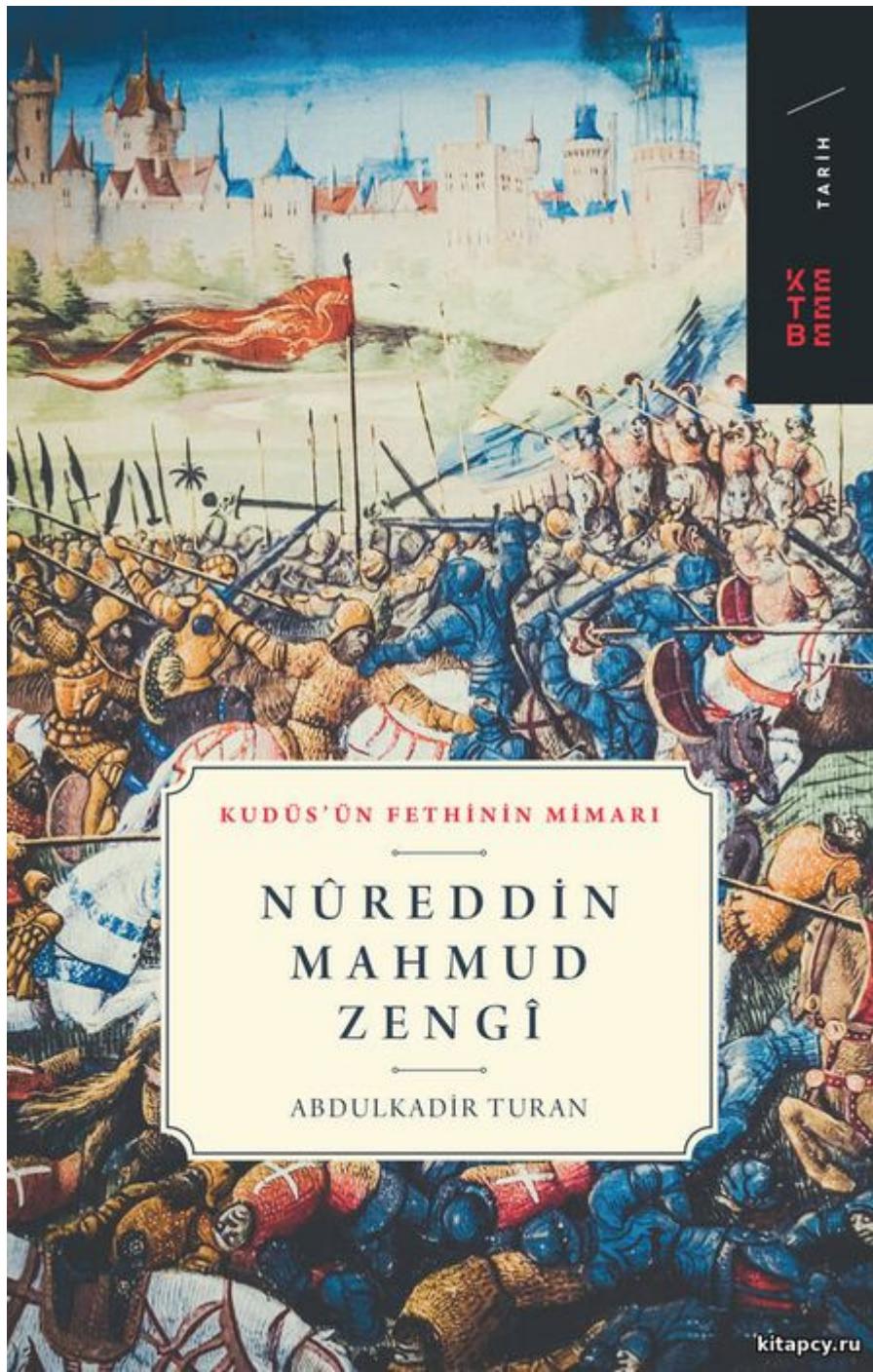
Giýom Tirskiý “Birinji we ikinji haçly ýorişleriniň senenamasy” atly işinde Soltan Masudyň ýeñişini şeýle gürrün berýär:

«...Söweşden öñ ýarag, güýç, san taýdan deňleşip bolmajak ýaly görünen güýçli birliklerden we söweşjeň rysarlaryň güýçlerinden nam-nyşan ýokdy. Oňa gatnaşanlaryň aýtmagyna görä 70 müñ demir sowutly atlydan we pyýadadan ondan bir bölegi-de galmandy».

Soltan Masudyň ýeñisi Ymameddin Zeññiniň operasiýalaryny tizlesdirdi. Ol kurt serkerdesi Şirkuh bilen bile yzly-yzyna uly-uly ýeñisleri gazanýardy.

Kelte boýly Şirkuh gaharjaň häsiýetine garamazdan Zeñňä uçursyz wepaly serkerdedi. Ol taryha adyny Sinaý çölünü baş-on atlysy bilen aşyp, Fatimi imperiýasyny soñlandyran we Müsüri zabit edip alan serkerde hökmünde ýazdyrypdy.

Şol ýorişde Şirkuhyn ýanynda Ýusup atly ýaş inisi bardy. Bu ýigdekçe geljekde Selaheddin Ýusup ady bilen tanalyp, Ierusalimi eýeläpdi.

• Nureddin Zeñni taryh arenasyna çykýar

Nureddin Zeñni kakasynyň ölümünden soň hökümdar boldy. Duşmanyny iki ugurdan yzarlan Zeñni dessine herekete geçdi. Bu iki duşmanynyň biri haçparazlar bolsa, beýlekisi-de batyny terror toparlarynyň üsti bilen sebiti howp astynda goýyan şaýylardy.

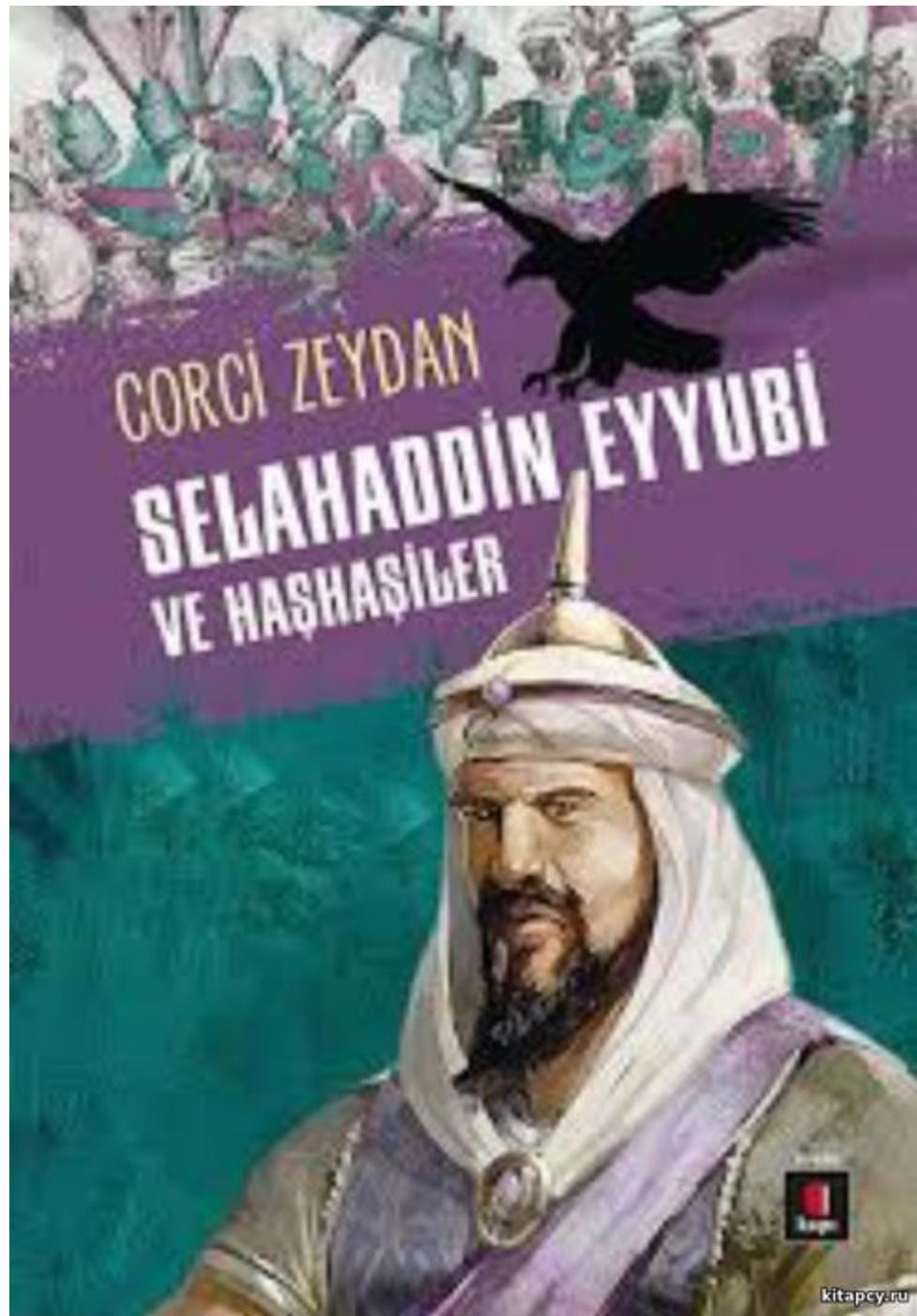
Haçparazlara garşı uruşdan başga strategiá yörenmeýän Zeñni şaýylara gezek gelende hem maddy, hem magnawy uruş yqlan edipdi.

Zeñni şaýylyk düşünjesiniň ýaýylmagynyň öňüni almak üçin sünni

ynanjyny güýçlendirip we kyrka golaý medrese gurduryp, ylymbilim boýunça alnyp barylýan işleri goldady.

Munuň özi Nyzamylmulküñ «Nyzamyá» medreselerinden soñ girişilen iň uly pedagogiki hereketdi.

Şeýle-de, halkyň ýüregine aralaşan haçparaz gorkusyny aýyrmak üçin Zeňñiniň döwründe jumga hutbalarynda Ierusalimiň täzeden eýelenmegine çagyryş edilýärди, bu barada şahyrlara şygyrlar ýazdyrylýardы.

Bu syýasat arkaly Nureddin Zeňni musulman emirleriniň we

serkerdeleriniň özüne garşy hüjüme geçmekleriniň ýa-da bieleşmeginiň bolup biläýjek mümkünçiliklerini aradan aýrypdy.

Bu syýasat gysga wagtyň dowamynda garşylyklaýyn jogabyny alypdy: Dymaşyk we Müsür doly Zeňniniň golastyna geçipdi. Müsürde fatimileriň doly ýok edilmegi haş-haşynlara meňzeş terror toparlarynyň sünni-yslam ýurtlarynda dagy-duwara gara bermezligini gazanypdy.

Nureddin emirleriň we serkerdeleriň islendik erbetlikden gaça durmaýan, pereňliler bilen dil birikdirip musulmanlary öldürmekden gaýtmaýan döwründe, uruşyň, pyssy-pyjurlygyň we hiläniň gol-pudak ýaýradan dawa-jenjelli ýurtlarynda adamkärçilik gymmatlyklaryny öňe tutup, musulman ilatyň söygüsini gazanypdy.

Iň uly arzuwy Ierusalimi eýelemek bolan Zeňni bu arzuwyna yetip bilmédigem bolsa, onuň serkerdelerinden Selaheddin Eýýuba şol arzyly ýeňisi gazanmak nesip edipdi we ol hökümdarynyň Ierusalimi eýeländen soň «Mesjidi-Aksada» goýmak üçin ýasadan münberini Halapdan Ierusalime getirdip, Zeňniniň hormatyna baş egipdi.

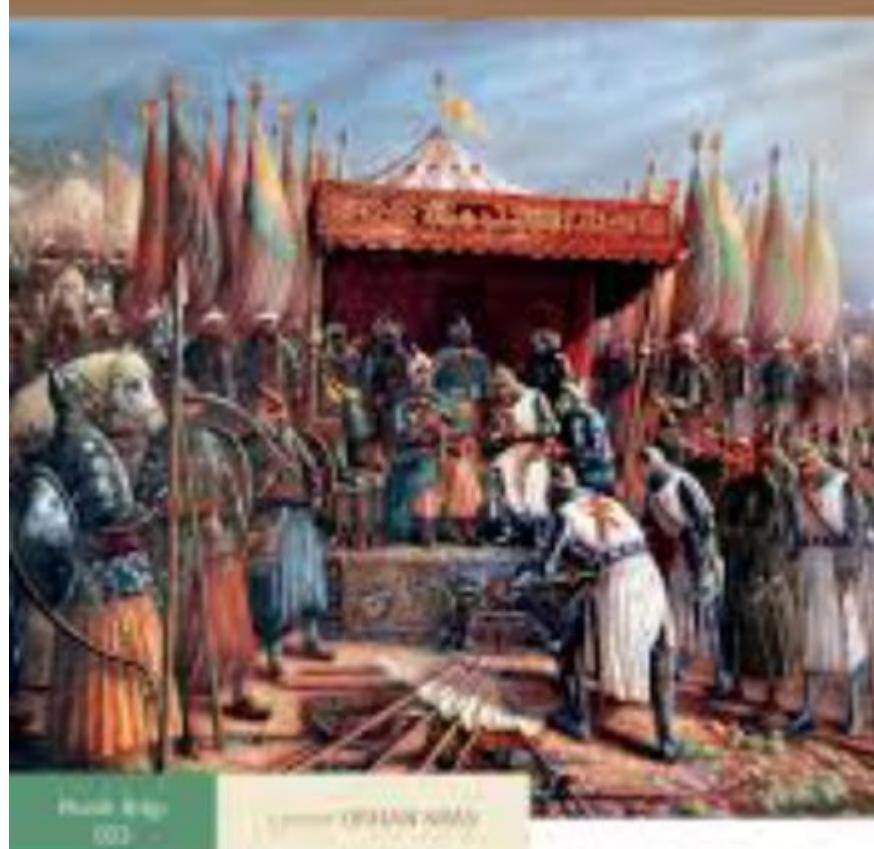
Zeňniniň iň uly ýeňisi – musulmanlaryň elindedigine garamazdan haçparazlar bilen bieleşip musulmanlaryň üstüne çozmakdan utanmaýan Şamyň gäbiazan emeldarlarynyň tepbedini okamak boldy.

Zeňniniň Şam ýörişine halk köpçüligi hiç hili garşylyk görkezmän, hökümdarlary Abakdan yüz öwrüp, Zeňniniň tarapyna geçipdiler.

HANNES MÖHRING

SELAHADDİN EYYUBİ

SULTAN VE DÖNEMİ (1138-1193)

RUNİK
KİTAP
[kitapoy.ru](#)

• Şirkuh we Müsür

Beýik türkmen begi Nureddin Mahmyt Zeññiniň tagta geçmegi bilen sebitdäki üýtgeşmeler musulmanlaryň peýdasyna üýtgäp başlady, emma şindizem strategiki nokatlar bolan Müsür fatimileriň, Ierusalim haçparazlaryň elindedi.

Üstesine musulmanlaryň goşun birikmeleri o diýen jebis däldi. Haçparazlaryň Müsure eýelik eden ýagdaýynda Zeññiniň birnäçe musulman ýaranynyň haçparazlar bilen dil düwşüp, gozgalaň etmegi ahmaldy.

Müsür meselesi diñe Zeññiniň kellesini agyrdýardy. Gaharjaň

häsiýetiniň bardygyna garamazdan gaýduwsyzlygy bilen Zeññiniň söýgüsini gazanan gysga boýly, bir gözü kör kürt serkerdesi Müsüri eýelemegiň pikiri bilen ýatyp-turýardy.

Zeññiden Müsure ediljek ýöriş üçin dowamly goldawa we rugsada garaşýardy. Zeññi bolsa beýle ýörişiň fatimiler bilen haçparazlaryň Ierusalim korollygyny biri-birine golaýlaşdyrjagy ýaly Şirkuh ýaly gerekli serkerdesini ölüme ýollamak bilen beýle tabşyryga ýollamagyň tarapdary däldi.

Zeññiniň razylygyny aljak üýtgeşme bolsa fatimileriň wezipeden gyraladylan weziri Şaweriň özüne sygynmagy boldy. Şawer Müsure ediljek ýöriş bilen öňki wezipesine oturyp biljekdigini we Zeññi bilen hyzmatdaşlyk etjekdigini aýdyp, türkmen hökümdarynyň razylygyny almagy başarypdyr.

ISLAM TARİHİ 13 • EYYÜBİLER

EYYÜBİLER DEVLETİ
**SELAHADDİN
EYYÜBÎ**

VE KUDÜS'ÜN YENİDEN FETHİ

PROF. ALİ MUHAMMED SALLÂBÎ

kitapoy.eu

Zeñňi hem bu towakgany, hem Şirkuhýň yzy üzülmeýän haýyşyny kanagatlandyrmak üçin Müsure ýöriş üçin rugsat beripdir. Ol Müsure iki müň adamlyk çäkli goşun beripdir we başyna kürt serkerdesi Şirkuh belläpdir.

Zeñňi Şirkuhýň ýaş inisi Ýusuby (Selaheddin) akyl-paýhasy we tejribesi üçin juda gowy görüpdir hem-de Şirkuhdan ony köşge – ýanyна bermegi haýyş edipdir. Çünkü Ýusubyň içindäki jöwheri birinji gören Zeñňidi. Ýogsam bolmasa, Şirkuh Ierusalimiň ykbalyny üýtgedip taşlajak pozisiýa girip, Zeñňä Ýusup bolmasa Müsure gitmejegini aýdypdyr.

Şirkuhýň özdiýenlidigini gowy bilyän Zeñňi onuň haýyşyny

bitirmän bilmändir.

Ahyrsoňy aǵa-ini Ierusalimiň we sebitiň ykbalyny bütinley
üýtgedip taşlajak ýolagçylygyna rowana bolupdyr...

Soñlugy bilen müsür häkimiýetini eýelän Ýusup Zeňni aradan
çykýança düýpli işlere girişmändir.

Mehmet MAZLUM ÇELIK.

@MMazlumcel

celikmehmedmazlum@gmail.com

Çarşenbe, 15.11.2023 ý. Taryhy makalalar